

THEMA GRATIS CONDOOMS

Diemen doet 'm om

GRATIS CONDOOMS AFHALEN? VANAF JANUARI KAN HET IN DIEMEN. TWEE RAADSLEDEN NAMEN HET INITIATIEF WAARMEE ZE HET BELANG VAN VEILIGE SEKS ONDER DE AANDACHT WILLEN BRENGEN. 'WE WILLEN VOORKOMEN DAT MENSEN EEN SOA KRIJGEN.'

20

VNG
MAGAZINE
2024

Vanaf volgend jaar kunnen inwoners van Diemen op elf locaties, waar nu al menstruatieproducten worden afgehaald, terecht voor gratis condooms. Deze zomer ging de gemeenteraad met een grote meerderheid akkoord met dit voorstel van Ons Diemen en D66. Die partijen willen hiermee veilige seks promoten en inwoners meer bewust maken van het belang van veilige seks.

Volgens het Diemense D66-raadslid Onitcha Ramautarsing was het feit dat veel mensen niet meer bij de GGD terecht kunnen voor een soa-test een wake-upcall. 'Zeventig procent van de mensen die voor een test bij de GGD aankloppen wordt afgewezen omdat het budget niet is meegestegen met het sterk gestegen aantal soa-gevallen. Wij zagen

in de raad dat het heel snel de verkeerde kant op ging.'

Haar zorgen werden gedeeld door Ons Diemen-raadslid Nikki Moors. Zij had de ingeving om in Diemen condooms te gaan verstrekken. Moors: 'De verantwoordelijkheid ligt formeel bij de GGD, maar als de gemeente zich daarop blijft blindstaren, dan gebeurt er niets en ga je voorbij aan de eigen verantwoordelijkheid van de gemeente om iets te doen aan preventie. Want voorkomen dat mensen een soa krijgen, daar gaat het ons om.'

Begin van dit jaar publiceerden Rutgers en Soa Aids Nederland de nieuwste cijfers over condoomgebruik onder jongeren. Gebruikte in 2017 nog 75 procent van de jongens en 72 procent van de meiden een condoom bij de eerste keer vaginale seks, in 2023 waren die percentages gekelderd naar respectievelijk 64 en 69. Daarnaast constateerde Soa

Aids Nederland dat het aantal gevallen van gonorrhoe vorig jaar voor het tweede achtereenvolgende jaar met 30 procent was toegenomen, syfilis nam toe met 7 procent. Afnemend condoomgebruik werd genoemd als een van de oorzaken, naast de verminderde aandacht voor preventie en het verdwijnen van Vrij Veilig-campagnes.

PORTEMONNEE

Moors herkent dat. 'Vroeger werd je als jongere doodgegooid met condooms en met televisiespotjes over veilig vrijen, iedereen die ik kende had een condoom in z'n portemonnee.'

Of een ruim aanbod van gratis condooms ook daadwerkelijk zal leiden tot minder soa-klachten, is moeilijk te voorspellen, zegt ze. Maar dankzij de motie is één doel in ieder geval al bereikt: het onderwerp heeft volop aandacht gekregen. 'De media pakten het op, en het raadsbesluit

'We verwachten dat beschikbaarheid van condooms bijdraagt aan een beter gebruik ervan.'

is een goede aanleiding om het gesprek aan te gaan. Condooms zijn een middel, maar het uiteindelijke doel is bewustwording, preventie en het geven van goede informatie.'

'We gaan ook niet zomaar condooms neerleggen', zegt Ramautarsing. 'We hebben in de motie opgenomen dat er informatie bij moet over soa's en veilige seks. Maar we verwachten wel dat beschikbaarheid van condooms bijdraagt aan een beter gebruik ervan.'

LEUK INITIATIEF

Joost Strooker, GGD-arts bij het Centrum Seksuele Gezondheid Amsterdam, noemt de Diemense proef een 'leuk initiatief'. 'De vraag is wel of alleen het uitdelen van condooms helpt. Het afgenomen condoomgebruik is een van de oorzaken van het toenemend aantal soa's, naast een gebrek aan kennis of het niet laten testen op een soa.'

Hij benadrukt dat soa's schadelijk voor de gezondheid kunnen zijn. 'Soms halen mensen liever een paar antibioticapillen dan dat ze moeite moeten doen om een condoom te gebruiken. Omdat ze dat niet fijn vinden, of niet weten hoe. Veel jongeren hebben daar nooit uitleg over gekregen.'

Strooker is voorstander van een (nieuwe) landelijke campagne die het taboe op soa's en condooms kan doorbreken. 'Er

wordt nu heel weinig over gesproken, jongeren onderling vinden het ook moeilijk en weten er daardoor ook minder over. Ik ben dan ook blij dat in Diemen het verstrekken van condooms gepaard gaat met het geven van informatie.'

SCHAAMTE

De Diemense condooms komen te liggen op alle Menstruatieproducten Uitgiftepunten (mups). Daar kan iedereen nu al gratis maandverband en tampons uit een kast halen, de condooms komen er straks bij. Laagdrempelig en discreet, zegt Ramautarsing, want er is nog altijd sprake van schaamte. 'Schaamte voor het niet kunnen betalen, of gêne rondom de seksuele activiteit.'

Het mooie van dit distributiesysteem is ook dat jongens aan hun moeder of zus kunnen vragen of ze condooms mee willen nemen, als ze toch naar een mup gaan, zeggen de raadsleden. Ramautarsing schrok wel van het taboe

rondom het thema. 'Het is ook niet voor niets dat omroep BNNVARA deze zomer de campagne "Doe niet dom, doe 'm om" is begonnen. Ik kom uit een gezin waarin alles bespreekbaar was, we kregen het op school mee en de Vrij Veilig-campagne was nadrukkelijk aanwezig in het straatbeeld. Dat is nu wel anders, er is een bepaalde nonchalance ontstaan. Aids is niet meer dodelijk, chlamydia blijkt minder gevolgen te hebben voor de vruchtbaarheid dan eerst werd gedacht en men is gemakkelijker gaan denken over het gebruik van antibiotica. Maar nadat onze motie was aangenomen las ik dat de bacterie die gonorrhoe veroorzaakt, steeds resistenter wordt tegen antibiotica. De wereld verandert, daarom blijft preventie belangrijk.'

De condooms worden in 2025 en 2026 verstrekt. Dat maakt het ook financieel te overzien. 'Als je groot inkoop, zijn condooms hartstikke betaalbaar', zegt Ramautarsing. ↵

'Vroeger werd je als jongere doodgegooid met condooms'

